

Selskab. — Jeg har endnu kun et lille Ord at sige ligeoverfor det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Mørk). Han meente, at der stod i Genbringforslaget, at Ministeren strax maatte træffe sit Valg, og enten tage Statsdrift for hele Tiden eller Vortforpagtning for hele Tiden; men det ærede Medlem har vistnok overseet, at det er i det oprindelige Lovudkast, at der staaer „fra det Tidspunkt af“, medens mit Forslag netop gaaer ud paa at indsætte Ordet „naar“ istedetfor, og i det Hele vil det efter mit Forslag komme til at hedde: „naar det danske Jernbanedriftselskab ifølge Bestemmelserne i § 1 er ophævet, skal Regjeringen være bemyndiget til, enten for Statens Regning at overtage, eller til at bortforpagte Driften“; det viser altsaa aldeles tydeligt, at jeg netop har villet fastslaae, at Ministeren ikke er forpligtet til strax at træffe sit Valg. — Jeg kan ikke nægte, at jeg efter de Udtalelser, der ere faldne fra flere Sider, og efter de Udtalelser, den ærede Minister sidst har gjort, haaber, at der ikke er nogen Tvivl om, at mit Forslag vil blive vedtaget.

Gad: Maa jeg bede om Ordet for en kort Bemærkning.

Formanden: Det ærede Medlem har Ordet.

Gad: Den ærede sidste Taler kunde ikke forstaae den Forskiel, som jeg gjorde mellem de to Tilfælde: Naar der er fri Concurrance, og naar der er Monopol. Han sagde: Hvad gjør det, at der er Monopol? Jernbanen faaer jo dog kun Indtægt, naar den indretter sine Sætter og Taxter saaledes, at Publicum er tjent dermed, og derfor benytter den i stor Udstrækning. Men nu vil jeg spørge det ærede Medlem: Troer han, naar vi gave en Mand Monopol paa at sælge Sukker her i Rjøbenhavn, at vi da med Rette vilde kunne sige: Gud bevares, det kan være ligegyldigt; thi, naar han ikke indretter sine Priser saaledes, at mange Folk kunne kjøbe Sukker, vilde han naturligvis lide Tab derved, at han kun har faaet Kunder istedetfor mange. Ganske vist, den allerdyreste Priis er ikke den, hvorved han tjener meest;

men der er et vist Punkt, hvor det er i hans Interesse at sætte Prisen, og denne Priis er ingenlunde den laveste eller den, som det interesserer Rjøberne meest at opnaae. Monopolistens Interesse falder her ingenlunde sammen med Publicums; thi, hvad han ønsker, er at faae saa meget Overstud som muligt, og dette falder ikke sammen med Publicums Interesse, som er at faae Prisen saa lavt som muligt, hvilket ofte kan give et langt mindre Overstud for Sælgerne.

Alberti: Jeg anseer den Behandling, som denne Sag har faaet i Landstinget, for at være tilfredsstillende og rigtig, og jeg vil derfor haabe, at de udførlige Bestræbelser, som det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 1ste Valgkreds (Abler) gjør for at faae Forslaget forandret, maa mislykkes. Jeg anseer det for at være i Landets største Interesse, at Regjeringen til enhver Tid er fuldstændig raadig over Jernbanerne. Der henvises stadig til, at det er ved det materielle Opsving, at vi skulle komme paa Fode igjen, og dette maa da vel nærmest stee ved en rigtig Brug af Jernbanerne, ved deres Forøgelse og de nye Baners hensigtsmæssige Inddragelse under Driften; men jeg holder for, at vi ikke kunne faae nogen bedre Driftsbestyrer end den Minister, der skal staae i Spidsen for Bestræbelserne for Landets Opkomst. Hvor vi vende os hen for at søge en Forpagtning, kommer der Sideinteresser med i Betragtning; vi finde intetsteds en Medcontrahent, som vil lade Almeeninteressen raade for sine Handlinger, og er ikke selve det Forslag, som vi her have for os, et talende Exempel paa, at Forpagtere søge sideordnede Fordele ved Driften. Forslaget om de jydsk-syenske Baners Overtagelse kommer jo nemlig fra det sjællandske Selskab, for at dette Selskab kunde faae en Indtægt ved en Bane til Bordingborg, og det kommer ikke for at hjælpe paa Sjælland eller Thyen. Jeg troer, at den historiske Oprindelse til Forslaget maa medføre, at man skal vogte sig for at komme i Kast med Forpagtere. Vore Jernbaners Historie er ikke synderlig gammel; men der har hvilet en vis uheldig Stjerne over alle de Selskaber, som have besfattet sig med danske Jernbaner. Det